

Doamnei Natalia Gavrilița
Prim-Ministru
Guvernul Republicii Moldova

28 martie 2022

Stimată Doamnă Prim-Ministru,

La 24 martie 2022, IDIS Viitorul a dezbătut o serie de subiecte importante pentru dezvoltarea mediului de afaceri și creșterii economice, pe platforma Agendei Naționale de Business (ANB-2022), utilizată de asociațiile de business din țară în scopul formulării pozițiilor comune pe subiecte de interes. La ultima ședință a Agendei Naționale de Business, la care a participat ca invitat special și Ministrul Agriculturii, Viorel Gherciu, s-a discutat situația scumpirilor fără precedent a fertilizanților și a altor input-uri vitale pentru dezvoltarea agriculturii. Asociațiile prezente au identificat și o serie de soluții.

Vă prezentăm pe scurt recomandările mediului de afaceri pe acest subiect:

1. Participanții la întrunire sunt conștienți de faptul că țara se află în al treilea an consecutiv de criză economică, ca efect al pandemiei COVID-19, în contextul creșterilor galopante a costurilor resurselor energetice din 2021 și majorării prețurilor produselor alimentare care urmează în 2022. Aceste crize sunt influențate în mare parte de contextul internațional și de criza de securitate provocată de războiul din Ucraina, unul dintre cei mai mari furnizori de produse agricole din regiune.
2. Participanții la dezbaterile ANB au menționat că agricultura este un sector economic esențial pentru Republica Moldova. Acest sector nu asigură doar securitatea alimentară a țării, ci este și ramura care contribuie cu peste 40% la totalul exporturilor sub formă de produse agricole și produse ale industriei prelucrătoare a produselor agricole.
3. În contextul Programului Național "Satul European", anunțat recent de Guvernul pe care-l conduceți, participanții la discuții au atras atenția că cca 60% din populația rurală se ocupă cu agricultura în Republica Moldova. Altfel spus, peste 420 mii persoane sunt dependente în cea mai mare măsură de activități agricole, iar bunăstarea lor, nivelul de trai al familiilor lor, depind strict de rezultatele economice ale agriculturii din țară.
4. În anul 2021, sectorul agricol din Republica Moldova a înregistrat o cifră de afaceri de cca 46 miliarde de lei, în valori reale acesta fiind cel mai bun rezultat de la declarația de independență a Republicii Moldova. Totodată, pentru prima dată după anul 1995, producția întreprinderilor agricole a depășit-o pe cea a sectorului individual (gospodăriile țărănești individuale), caracterizat în general prin producerea de bunuri pentru consum individual. Împreună cu industria de prelucrare a producției agricole, agricultura reprezintă astfel cea mai importantă ramură a economiei naționale, cu o cifră anuală de afaceri de peste 120 de miliarde de lei.
5. Statisticile economice arată clar că anul 2021 s-a caracterizat printr-o creștere semnificativă a prețurilor la produsele alimentare pe plan global cu peste 27,5%. În Republica Moldova, produsele alimentare s-au scumpit pe parcursul anului 2021 cu 17,5%, iar în 2022

prețurile la produsele alimentare vor înregistra o creștere de cel puțin 20%, ceea ce va reprezenta un alt record pentru ultimii 22 ani.

6. Estimăm astfel că anul 2022 va fi caracterizat printr-o creștere semnificativă a prețurilor la fertilizanți și la alte inputuri din agricultură, care are deja un impact extrem de negativ asupra prețului final al produselor agricole. Costurile mari ale fertilizantelor pentru dezvoltarea agriculturii competitive ar putea reduce semnificativ achiziționarea lor de către utilizatori (companiile specializate în agricultură), având drept consecință un impact direct și semnificativ asupra volumului producției agricole în ansamblu. Astfel, doar majorarea de peste 3 ori a prețului de vânzare a fertilizanților și creșterea prețului la produsele petroliere va adăuga cca 1,8 lei/kg la prețu grânelor recoltate. Pe de altă parte, reducerea utilizării fertilizanților în agricultură ar putea diminua semnificativ productivitatea culturilor agricole cu cca 10 miliarde de lei în valori nominale, iar volumul produselor din ramura prelucrătoare cu cel puțin alte 15 miliarde de lei.

7. Pentru a evita impactul dramatic al acestei noi provocări asupra agricultorilor, dar și efectele secundare - cum ar fi scăderea producției agricole globale, care va afecta direct securitatea alimentară a Republicii Moldova, dar și pentru a diminua creșterea rapidă a costurilor de producție, participanții la ședința desfășurată de IDIS pe platforma ANB (Agenda Națională de Business) au formulat 4 recomandări necesare de implementat în vederea reducerii impactului crizei asupra agriculturii.

RECOMANDĂRI PENTRU GUVERN:

1. **Restituirea TVA la procurarea de fertilizanți.** Prin această măsură, Guvernul Republicii Moldova poate diminua creșterea prețurilor la fertilizanți cu 20%. Astăzi, Republica Moldova importă fertilizanți de cca 60-70 milioane USD, iar din cauza creșterii prețurilor, în anul 2022 importul de fertilizanți ar putea atinge suma totală de 200 milioane USD. Totodată costurile de transport internațional au crescut și ele de cca 2-2,5 ori. Oferirea acestei facilități ar putea aduce agricultorilor economii de cel puțin 320 milioane lei, fapt care va încuraja utilizarea minimului necesar de fertilizanți pentru menținerea volumelor de producție și evitarea unei crize alimentare. Facilitatea trebuie oferită producătorilor agricoli, prin restituirea de TVA în baza facturilor de achiziții.

2. **Permișiunea de utilizare a TVA din cont, pentru plata obligațiilor fiscale către bugetul public național.** Facilitatea de 8% la vânzarea produselor agricole cu menținerea cotei standard la TVA de 20% conduce la acumularea de resurse financiare (TVA) pe contul agricultorilor, care sunt bani virtuali imposibil de utilizat de către agricultori mai ales atunci când ei au nevoie de acești bani. În vederea susținerii globale a agriculturii autohtone, Guvernul Republicii Moldova ar trebui să permită utilizarea acestor bani în anul 2022 pentru plata altor obligațiuni fiscale ale agricultorilor.

3. **Revizuirea prin simplificare a legii privind zilierii.** În prezent, cei mai mulți dintre agricultorii din Republica Moldova se confruntă cu un deficit semnificativ de forță de muncă. Deși există o legislație cu privire la zilieri, această lege este extrem de complicat de implementat de către companiile agricole și creează multe ambiguități în practică. Astfel, dacă la aprobarea legii s-a considerat că această inițiativă legislativă va permite atragerea a cel puțin 70 mii zilieri, în realitate, numărul lor abia ajunge la 7 mii de persoane sau de 10 ori mai

puțin decât s-a estimat de către autorii legii. În aceste condiții, considerăm necesar să vă recomandăm introducerea unei plăți unice pentru zilieri, care va fi achitată de către angajator, scutind astfel persoanele angajate ca "zilieri" de obligația de a plăti și alte impozite către stat, ceea ce creează bariere birocratice și rezistență la implementare. O astfel de abordare va simplifica rapid procedura de angajare a zilierilor, va diminua ponderea salariilor neoficiale și va contribui la reducerea economiei tenebre.

4. Exceptarea de la regula generală și permisiunea temporară de importuri a materialului semincer pentru lucrările agricole din anul 2022. Menționăm că în acest an, majoritatea companiilor agricole din Republica Moldova au făcut comenzi de importuri asupra materialului semincer agricol din Rusia și Ucraina, livrări care în prezent nu pot fi onorate din cauza războiului. Totodată, Rusia și Ucraina au făcut la rândul lor comenzi de material semincer în UE și nu l-au procurat, ceea ce a creat stocuri uriașe nefolosite în anumite state ale UE. Toate semințele existente în UE sunt certificate și pentru Republica Moldova, dar există anumite neconcordanțe cu substanțele cu care sunt prelucrate aceste semințe. Pentru a evita dificultățile inerente în asigurarea agricultorilor cu material semincer pentru anul în curs, participanții la ședința Agendei Naționale de Business (ANB-2022) au recomandat ca agenția ANSA să aplice în anul 2022 o excepție de la regula generală și să permită importul materialului semincer din statele UE.

CONCLUZII:

Suntem convinși că aceste măsuri urgente ar putea reduce considerabil impactul crizei care afectează astăzi agricultura din Republica Moldova, diminuând o bună parte din costurile pentru lucrările agricole de primăvară, va stimula respectarea procesului tehnologic din agricultura competitivă a țării, ceea ce va permite scăderea prețului la produsele agricole obținute și creșterea producției agricole. Toate aceste acțiuni vor contribui esențial la creșterea securității alimentare a Moldovei și la diminuarea inflației la produsele alimentare, cea mai mare provocare pentru anul 2022.

Secretariatul Agendei Naționale de Business (ABN-2022)

Tel. (373) 022 21 09 32

Facebook: www.facebook.com/AgendaNationalaBusiness

Web: anb.viitorul.org

e-mail: agendanationaladebusiness@gmail.com

Semnează:

Asociația Patronală a Producătorilor Agricoli Ungheni

UniAgroProtect

FNSAA „Agroindsind“

Moldova Fruct

Federația Națională a Fermierilor din Moldova

Agrimatco Service

Wetrade